

VIITASAARI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Viitasaaren kaupunginvaltuustolle

Viitasaaren Vanha yhteiskoulu (Puulukio). Kuva: Pirjo Nyman 2022

Tarkastuslautakunta 25.5.2022

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus.....	3
2.	Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano	4
3.	Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetetut tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit.....	5
4.	Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema.....	6
5.	Kaupunkistrategian toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	9
6.	Kaupunginhallituksen toimialan tavoitteiden toteutuminen	10
7.	Perusturvan toimialan tavoitteiden toteutuminen	12
8.	Sivistystoimen toimialan tavoitteiden toteutuminen	14
9.	Teknisen toimen toimialan tavoitteiden toteutuminen	16
10.	Ympäristölautakunnan toimialan tavoitteiden toteutuminen	18
11.	Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen.....	21
12.	Investointiosan toteutuminen.....	24
13.	Henkilöstö.....	25
14.	Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle	27
15.	Allekirjoitukset.....	28

Kuvassa vasemmalta jäsenet Rauno Glad, Pirjo Nyman, Eija Körkkö-Närhi (pj.) ja Seppo Pietiläinen (vpj.) ja näyttörüudulla Kristiina Ranta. Kuvasta puuttuivat Timo Hämäläinen ja Joni Kinnunen.

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Viitasaaren kaupungin tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus vuodelle 2021 on valmistunut. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota talousarvioissa ja -suunnitelmassa olevien tavoitteiden mittareihin. Niitä tulisi selkeyttää merkittävästi, jotta tavoitteita voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla ja mielellään numeraalisilla mittareilla ja menetelmillä.

Vuosi 2021 on Viitasaaren kaupungin toiminnan ja talouden kannalta hyvä. Tilikauden tulos on edellisen vuoden tapaan noin miljoona euroa ylijäämäinen, joka on lähes 1,2 miljoonaa euroa enemmän kuin, mitä talousarviossa 2021 ennakoitiin. Keväällä 2020 puhjennut koronapandemia jatkui edelleen vuonna 2021. Tämä aiheutti edelleen muutoksia ja poikkeustiloja, jotka aiheuttivat ylimääräisiä menoja kaupungin talouteen. Koronan aiheuttamia velkoja, niin sosiaalisia kuin taloudellisia, maksetaan edelleen. Taloudellisten velkojen maksua on helpottanut valtiolta saadut korona-avustukset.

Viitasaaren ongelma on monen muun pienen paikkakunnan tavoin väestön väheneminen ja ikääntyminen sekä lapsiperheiden vähyys. Työvoiman saatavuus niin vanhustyössä kuin varhaiskasvatuksessa on vaikeutunut koko ajan. Tarkastuslautakunta edellyttää aiempaa tehokkaampia toimia työvoiman rekrytointiin ja Viitasaaren vetovoiman parantamista, jotta osaavaa henkilöstöä saadaan houkuteltua paikkakunnalle. Myös esimiestyöskentelyn terävöittäminen ja laadukkuuteen kaikilla toimialueilla tulee kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta toivoi parannusta kaupunkistrategiassa erikseen korostettuun viestintään. Mielestäni viestintä on joskus ollut liian varovaista tai oikea-aikaisuus on horjunut.

Tarkastuslautakunta esittää edellisen vuoden tavoin huolensa sairauspoissaolojen suuresta määrästä ja edellyttää kaupungin johdolta toimia, esimerkiksi työyhteisön kehittäminen ja johtamisen parantaminen, sairauspoissaolojen määrän alentamiseen.

Tarkastuslautakunta katsoo, että etätyökäytännöistä poimitaan parhaat kokemukset jatkoon ja kehitetään erityisesti etätyössä johtamista.

Tarkastuslautakunta on pitänyt yhdeksän varsinaista kokousta ja lisäksi kokoontunut työpajoihin useita kertoja. Varapuheenjohtajana on toiminut Seppo Pietiläinen.

Puheenjohtajana haluan esittää kiitoksensa koko Viitasaaren kaupungin henkilöstölle venymisestä, joustamisesta ja jaksamisesta koronapandemian ja henkilöstönvajauksen aiheuttamien työpaineiden alla. Lisäksi haluan esittää kiitokseni lautakunnan jäsenille, varajäsenille, tilintarkastaja Jukka Vuoriolle sekä kaupungin viranhaltijoille hyvin sujuneesta yhteistyöstä.

Eija Körkkö-Närhi

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan tehtävä ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KuntaL (410/ 2015) 121 §:n mukaan muun muassa arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja kaupungissa ja kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (arviointikertomus). Lisäksi uutena tehtävänä 1.6.2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa KuntaL 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävistä on määräykset Pihtiputaan kunnan ja Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 95–98 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2021

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Eija Körkkö-Närhi, pj.	Eija Niskanen
Seppo Pietiläinen, vpj.	Pauli Salonen
Joni Kinnunen	Alpo Tuikkanen
Pirjo Nyman	Marika Kellokangas
Timo Hämäläinen	Tapio Vääräsmäki
Rauno Glad	Riitta Kemppainen
Kristiina Ranta	Antti Kyröläinen

Tilikauden 2021 osalta tarkastuslautakunnan kokouksissa on käynyt kuultavina

- kaupunginjohtaja Janne Kinnunen
- talousjohtaja Ari-Jukka Käsmä
- vs. ympäristötoimen toimialajohtaja Seppo Lappalainen
- yhdyskuntatekniikan päällikkö Salla Kumpulainen
- vapaa-aikatoimenjohtaja Jorma Rihto
- teknisen toimen toimialajohtaja Juho Tenhunen
- sivistystoimialan toimialajohtaja Jutta Hartojoki
- perusturvan toimialajohtaja Marja Laurila
- Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy / toimitusjohtaja Kalle Kautto
- kaupunginsihteeri Tiina Honkanen

Tarkastuslautakunta teki seuraavat arviointikäynnit:

- Vanha yhteiskoulu (Puulukio), 27.10.2021
- Eläinlääkäreiden toimitilat Pihtiputaalla, 17.11.2021

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tarkastusvuonna yhdeksän kertaa.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerinä JHT, HT Jukka Vuorio.

3. Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetetut tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit

Kuntaliiton sivujen mukaan tarkastuslautakunnan keskeisin tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista.

Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Mittarit voivat olla määrällisiä tai laadullisia, mutta niiden pitäisi olla konkreettisia ja jokaisen kaupunkilaisen ymmärrettävissä.

Talousarviossa on tällä hetkellä useita mittareita, jotka ovat tyyppiä ”kehitetään”, ”varmistetaan”, ”edistetään” tai ”tuetaan”. Tällaisten mittarien käyttö tarkastuslautakunnan tarkastessa talousarvion toteutumista on hankalaa, eikä niiden avulla saada kuvaa talousarvion tavoitteiden eikä valtuuston tahtotilan toteutumisesta.

Talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä. Määrällinen tilastoihin perustuva mittari on usein yksiselitteinen mutta laadullista arviointia suppeampi. Ylemmän tason kokonaistavoite (esimerkiksi ”edistetään” jotain asiaa) voidaan jalkauttaa toimintayksiköiden tasolle (esimerkiksi perusturva tai sivistystoimi) ja asettaa alemman tason tavoitteet siten, että ne toteuttavat kokonaistavoitetta (esimerkiksi hoitoon pääsyaika on nyt x päivää ja sitä lyhennetään 10 % tulevana vuonna).

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toimialajohtajilla on mahdollisuus päästä kiinni tilastoihin, joiden avulla tuloksellisuutta mitataan. Tämä ei tällä hetkellä toteudu Viitasaaren kaupungin kaikilla toimialoilla. Tilastojen avulla toimialajohtajilla on mahdollisuus seurata tavoitteiden toteutumista koko vuoden ajan ja tarvittaessa ryhtyä toimiin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta edellyttää, että talousarvioissa ja -suunnitelmassa asetettavia tavoitteita tulee selkeyttää merkittävästi, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla ja mielellään numeraalisilla mittareilla (jos mahdollista ja mielekäästä) ja menetelmillä.

Merkittävät poikkeamat tavoitteiden toteutumisista tulee avata ymmärrettävästi ja perustella tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toimialajohtajilla on mahdollisuus päästä kiinni tilastoihin, joiden avulla tuloksellisuutta mitataan. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisista tulee raportoida lautakunnille useamman kerran myös tilikauden aikana.

4. Viitasaaren kaupungin taloudellinen asema

Toimintakate on -45,535 miljoona euroa, mikä on 1,6 miljoona euroa heikompi kuin edellisenä vuonna ja 542 091 euroa heikompi kuin talousarviossa. Toimintakate on -7 516 euroa asukasta kohden.

Toimintakuluista on katettu 40,47 prosenttia toimintatuloilla. Tunnusluku on hieman heikentynyt edelliseen vuoteen, jolloin se oli 40,96 prosenttia.

Vuosikate on 3,785 miljoona euroa, mikä on 0,4 miljoona euroa parempi kuin edellisenä vuonna ja 1,3 miljoona euroa parempi kuin talousarviossa. Vuosikate on 143,15 prosenttia poistoista. Kunnan tulorahoituksen katsotaan olevan riittävän, jos tunnusluvun arvo on 100 prosenttia ja jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tunnusluku on parempi kuin edellisenä vuotena, jolloin se oli 131,79 prosenttia.

Vuosikate on asukasta kohden 625 euroa.

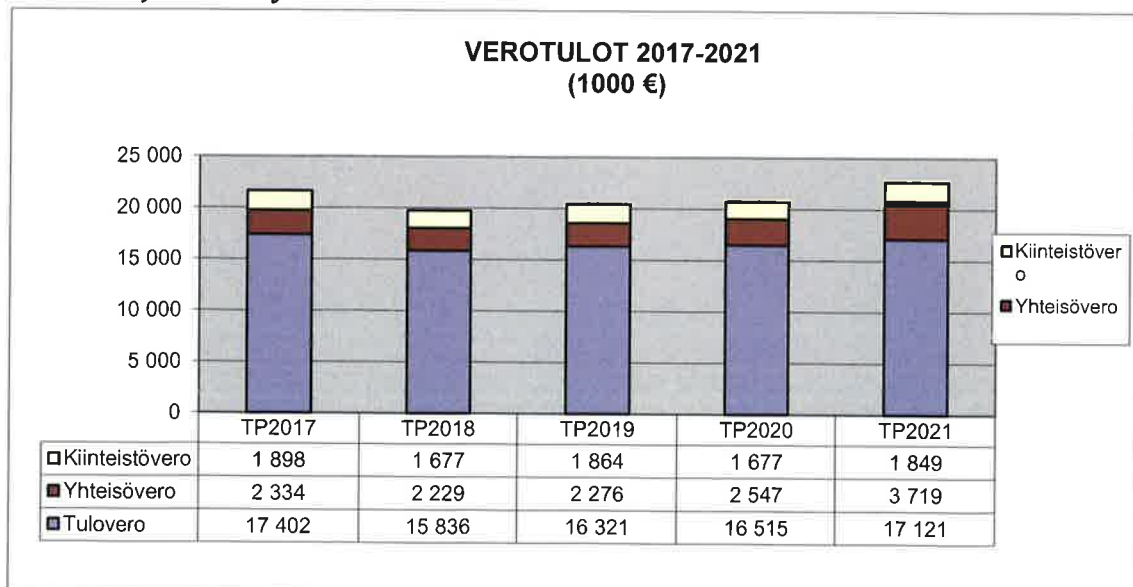
Poistot ovat 436 euroa/per asukas ja yhteensä 2,6 miljoona euroa.

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 1 140 624,03 euroa, asukasta kohden 188 euroa. Tilikauden tulos on 1,2 miljoona euroa parempi kuin talousarviossa. Talousarvion mukaisesti tilikausi olisi ollut ylijäämäinen 1 937 euroa.

Arvioitua parempi tulos johtuu seuraavista tekijöistä:

- toimintatuotot kehittyivät talousarviossa oletettua paremmin
- koronavaikutusten kompensatiot kattoivat siitä koronasta aiheutuneet välittömät kulut.
- verotulot kehittyivät ennustettua paremmin.

Verotulojen kehitys

Tuloveroprosentti oli 21,00 prosenttia. Vahvistetut kiinteistöveroprosentit olivat: yleinen 0,93 prosenttia, vakituiset asunnot 0,50 prosenttia ja muut kuin vakituiset asunnot 1,10 prosenttia. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti oli 0,00 ja voimalaitosten veroprosentti 1,40.

Rahoituksen rakenne

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuusaste on 68,25 prosenttia. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli 67,45 prosenttia.

Rahoitusvarallisuus on asukasta kohti -858 euroa. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli -900 euroa. Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Suhteellinen velkaantuneisuus on 27,4 prosenttia. Tunnusluku on hieman heikentynyt edellisestä vuodesta, jolloin se oli 27,1 prosenttia. Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon kunnan käytötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta on vuoden 2021 lopussa 13,3 miljoona euroa. Lainaa on asukasta kohti 2 200 euroa, edellisenä vuotena vastaava määrä oli 2 293 euroa. Lainakanta on pienentynyt 668 000 euroa.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana voidaan tarkastella rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Investointien tulorahoitustunnusluku ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku on 108,21 prosenttia. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli 40,96 prosenttia.

Lainahoitokate ilmaisee kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainahoitokate on 6,80. Kun lainanhoitokate on alle 1, joudutaan lainojen hoitamiseksi ottamaan lisää lainaa. Tunnusluku on parantunut edellisestä vuodesta, jolloin se oli 3,7.

Kassan riittävyys vuoden lopussa on ollut 52 päivää, kun se edellisenä vuotena oli 62 päivää.

Valtionosuudet ylittivät alkuperäisessä talousarviossa arvioidun määrän 283 343 eurolla. Valtionosuudet vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 23 000 eurolla. Väheneminen johtuu koronatukien kirjaamisen muutoksesta.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana, että tilikauden ylijäämä toteutui lähes 1,2 miljoonaa euroa suunniteltua paremmin.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tilinpäätösasiakirjan luettavuuteen ja ymmärrettävyyteen. Lautakunta kehottaa kaupunginhallitusta selkeyttämään ja yhtenäistämään eri hallintokuntien asioiden esittämistapaa tilinpäätöksessä.

5. Kaupunkistrategian toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuosien 2018–2020 kaupunkistrategian jatkoksi valtuustokausien taitekohtaan on laadittu ns. välivaiheen strategia vuosille 2021 ja osittain vuodelle 2022. Visio sekä strategiset päämäärät pysyivät ennallaan.

Visio: Viitasaari on innovatiivinen ja elinvoimainen, luonnonläheisyyttä tarjoava vetovoimaisten palvelujen kaupunki.

Päämäärät: elinvoima, hyvinvointi sekä johtaminen ja talous. Viitasaari toteuttaa strategiaa osana kaupungin talousarvion laadintaa ja seuranta.

Vuonna 2021 elettiin edelleen koronakriisin poikkeustilanteessa ja varauduttiin siitä palautumiseen tulevina vuosina. Saarijärven-Viitasaaren seutukunta säilyi EU:n kakkostukialueessa. Haasteita on tuonut rakennustarvikkeiden saatavuuden hidastuminen ja hinnan nousu sekä polttoaineiden hinnan nousu.

Syksystä 2021 alkaen on valmistauduttu hyvinvointialueen syntyyn, joka supistaa kaupunkiorganisaatiota, muuttaa kaupungin nykyisiä vastuita sekä rahoituspohjaa vuoden 2023 alusta lukien. Myös Wiitaunionin yhteistyön muutostarve on tiedostettu.

Viitasaaren väkiluku oli vuoden 2021 lopussa 6058 asukasta. Väestömäärän vuosimuutos oli -0.6 %, kun se edellisenä vuonna oli -1,2 %. Väestöä menettävistä Keski-Suomen kunnista, joita on 22 kappaletta, Viitasaari oli viidenneksi paras, nettomaahanmuuton osalta myös viides ja alle 14-vuotiaiden osalta Viitasaarella oli kolmanneksi paras väestönkasvu.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisyydellä väkiluvun laskun tasoittuneen. Viitasaarella on edelleen työn ja työvoiman kohtaamisen ongelma monilla eri toimialoilla. Kaupungissa on avoimia työpaikkoja, mutta myös työttömiä työnhakijoita. Esimerkiksi hoitoalalle ja sosiaalityöhön rekrytoinnin vaikeus on osittain myös valtakunnallinen ongelma. Tarkastuslautakunta edellyttää aiempaa tehokkaampia toimia rekrytointiin ja Viitasaaren vetovoiman parantamista.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunkistrategiassa mainittuun ammattimaiseen ja tehokkaaseen viestimiseen kiinnitetään enemmän huomiota. Se on joskus ollut liian varovaista tai oikea-aikaisuus on horjunut. Konkreettisia esimerkkitalanteita ovat tiedottaminen jätehuollon aluekeräyspisteiden vähentämisestä sekä kuntalaisia huolestuttaneesta vakavasta koronatartuntatilanteesta Lehtolan palvelutalossa, mikä johti myös kahteen aluehallintoviraston selvityspyyntöön.

Lautakunta pitää Viitasaaren vetovoiman kannalta hyvänä kehityksenä valokuiturakentamisen etenemistä taajamassa sekä Digikeskuksen avautumista osaamiskeskus Lennätin yhteyteen.

6. Kaupunginhallituksen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Toiminnan painopisteet talousarviovuonna vuonna 2021 olivat:

- 1) lisätä kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaisuutta
- 2) parantaa kaupunkikonsernin johtamista ja taloutta.

Keski-Suomen liiton tilastojen mukaan viitasaarelaisten yritysten liikevaihto on kehittynyt nopeammin kuin maakunnassa keskimäärin.

Toinen koronavuosi kohteli yrityksiä epätasa-arvoisesti. Erityisesti majoitus- ja ravintola-alalla sekä matkailussa koettiin haasteita. Viitasaari sai perusturvalle kohdentunutta koronatukea 553 571 euroa.

Työpaikkaomavaraisuus, 106 prosenttia, on Keski-Suomen 3. korkein. Työttömyysaste vuonna 2021 oli 11,3 prosenttia, kun se koko maassa oli 11,4 ja Keski-Suomessa 13,2 prosenttia. Kunnan osarahoittama työmarkkinatuen sakkomaksu oli toiseksi pienin maakunnassa.

Vuonna 2021 perustettiin 45 uutta yritystä, joissa varsinaista yritystoimintaa syntyi 21 yrityksessä. Loput tilastoitiin yritysmuodon vaihdoksiksi Witas Oy:n tilastoinnin mukaan. Witasen mukaan Viitasaarelle saatiin Ely-keskuksen kehittämisavustuksia yhteensä 1 300 000 euroa, maaseutupuolen yritystuet mukaan lukien 132 212 euroa. Lukuun ei sisälly maatilahoitusta. Viitaseudun Yrityspalvelut Oy:n talous on parantunut ja tuotantotilojen käyttöaste on korkea.

Osaamiskeskus Lennätin toiminta ja digikeskuksen aikaansaaminen vanhan Postitalon tiloihin noudattavat kaupunkistrategiaa. Kaupunki oli myös mukana kilpailussa uuden valtakunnallisen Erä- ja luontomuseon sijaintipaikkakunnaksi. Vanha Viitasaari -hankkeen jatkoksi kaupunki sai rahoituksen Pikkasen enemmän liiketoimintaa - hankkeelle.

Matkailun alalla Sydän-Suomen keskusvaraamosta luovuttiin, koska Viitasaaren asettamat tavoitteet eivät toteutuneet. Kaupunki on päättänyt kehittää omaa Viitasaari-brändiä.

Kaupunki suunnittelee liittymistä hiilineutraalisten kuntien yhteistyöverkostoon. Kaavoituksessa olevaa Haukirinteen asuntoaluetta kehitetään Lomaseudun investori - hankkeen kautta.

Uuden valtuustokauden luottamushenkilöille tarjottiin kouluttautumismahdollisuuksia Jyväskylän kesäyliopiston ja hallintoakatemian kautta.

Kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa erityisesti työikäisten ja eläkeläisten keskuudessa on tuettu neuvontahankkeella.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Vaikeana korona-aikana Viitasaaren kaupungin talous on pidetty hyvässä kunnossa. Työttömyys on maan keskitasoa. Yritysten liikevaihto on kehittynyt muuta Keski-Suomea nopeammin. Viitasaaren elinvoiman lisääminen on onnistunut monessa suhteessa. Tarkastuslautakunta kiittää Vanhan yhteiskoulun alueen kehittämispyrkimyksiä. Saneerauksen etenemisvauhti on kuitenkin verkkainen ja kustannusarvio on noussut. Vuokralaiseksi valittu ravintola-alan ankkuriyrittäjä ei pääse aloittamaan vielä kesällä 2022.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Kaupunki on linjannut elinvoimatekijöiksi myös perheisiin panostamisen. Perheiden hyvinvointia edistävä, kaupungin, seurakunnan ja kolmannen sektorin yhteistyötä hyödyntävä perhekeskus ei valitettavasti avautunut muun muassa toimitilojen puutteen ja koronarajoitusten vuoksi vielä vuonna 2021.

Eräiden johtotehtävissä toimineiden työurien lyhyeksi jääminen ja rekrytoinnin vaikeus on tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan heijastunut vuoden 2021 aikana jossain määrin perusturvan ja sivistystoimen alaisiin palveluihin. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota esimiestyöskentelyn terävöittämisen tarpeeseen ja laadukkuuteen kaikilla toimialueilla. Esi- mies tai hänen varahenkilönsä tulee olla tavoitettavissa kaikissa tilanteissa.

7. Perusturvan toimialan tavoitteiden toteutuminen

Wiitaunionin perusturvan keskeiset tavoitteet vuosille 2020–2022

1. Avohoitopainotteinen hoidonporrastus toteutuu.
2. Kuntalaisen oman elämän hallinta vahvistuu – terve ja hyvinvoiva kuntalainen
3. Osaavaa, ammattitaitoista ja hyvinvoivaa henkilökuntaa riittävästi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Perusturvan toimialan alkuperäinen talousarvio oli 28 794 827 euroa, johon ei haettu tilikauden aikana lisämäärärahaa valtuustolta. Toteutuneet kustannukset olivat vuoden 2021 lopussa yhteensä 29 305 818 euroa. Menot ylittivät talousarvion 510 991 eurolla eli 1,8 prosentilla.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että perusturvan toimialan alkuperäinen talousarvio toteutui kohtaisen hyvin suunnitelman mukaan. Kokonaisuutena perusturvan toimiala ylitti talousarvion noin 0,5 miljoonalla eurolla, joka prosenteissa 1,8.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta korostaa ennalta ehkäisemisen tärkeyttä perusturvan kaikissa toiminoissa – vauvasta vaariin. Varhaisen puuttumisen toimintatapa on elämänlaadun kannalta myönteistä ja tavoittelemisen arvoista - niin talouden näkökulmasta kuin kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta. Lautakunta rohkaisee perusturvalautakuntaa etsimään keinoja käytettävissä olevien liikunta-, kulttuuri- ja virkistysresurssien aktiivisempaan käyttöön ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Viitasaarelaisten hyvinvointiin tulee panostaa enemmän yhdessä asukkaiden kanssa suunnittelemalla huomioiden kaikkien asukkaiden tarpeet.

Tarkastuslautakunta toteaa huolestuneena, että useissa perusturvan palveluissa on huomattavaa henkilöstövajausta. Tarkastuslautakunta kannustaa perusturvalautakuntaa selvittämään keinoja rekrytoinnin tehostamiseksi ja työyhteisöjen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Perusturvan osalta yhden palveluluukun periaate olisi tavoiteltava malli, josta kaikille asiakkaille löytyisi kontakti, tieto ja ohjeet palveluiden saamisesta. Kaupungin verkkosivuja tulisi kehittää selkeämmäksi, jotta tarvittavat palvelut löytyisivät yksinkertaisemmin ja helpommin.

Tarkastuslautakunta on huolestunut koulun sosiaali- ja terveydenhoitoon pääsyn vastaanottoaikojen pituudesta. Kiireettömät ajat ovat koulukuraattorille minimissäänkin 7 päivää ja muille toimijoille jopa yli kuukausi. Näiden toimijoiden tuki on ensiarvoisen tärkeää oppilaiden koulunkäynnin ja henkilökohtaisen elämän tukemiseksi.

Varhainen puuttuminen vähentää myöhempiä kalliimpia toimenpiteitä (mm. syrjäytyminen, koulupolun keskeytyminen, sijoittaminen, laitoshoido).

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää koko perusturvan henkilöstöä venymisestä, joustamisesta ja jaksamisesta koronapandemian ja henkilöstönvajauksen aiheuttamien työpaineiden alla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungista puuttuu hoitopaikkoja asukkaiden tarpeiden mukaiseen palveluun. Hoivapaikkoja tulisi löytyä myös fyysisen vaivan takia ympärivuorokautista hoivapalvelua tarvitseville. Hoivapaikkoja tulisi myös kehittää niin, että niissä ylläpidetään ja kehitetään potilaiden toiminnallisuutta, aktiivisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hoitotyön ytimessä tulee olla potilaskeskeisyys toteuttamalla taloudellinen ja hoidollinen tasapaino.

Tiimityön mallia tulee kehittää edelleen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan potilas tulee hoitoon kokonaisuutena, jolla on erilaisia muitakin tarpeita kuin fyysiset hoitotarpeet: on sosiaalisia, psyykkisiä ja taloudellisia tarpeita ja on perheongelmia. Tiimityö on tehokas tapa käsitellä asiakkaan tarpeita. Näin yhdessä paikassa voidaan asioista keskustella tuottavasti ja ihmisläheisesti ja löytää oikeita ratkaisuja ongelmiin. Poikkeamaraporttien analysointia tulee terävöittää.

Tarkastuslautakunta suosittelee ottamaan rohkeasti uusia toteutusmalleja käyttöön, esimerkiksi vanhusten perhehoito/perhekoti- tai jopa vanhuskylämalli. Vanhusten hoito on kunniasiamme. Lautakunta kiittää uuteen kotisairaalakokeiluun mukaan lähtemisestä. Myös teknologian hyödyntämiseen palveluiden tuottamisessa tulee panostaa.

Tarkastuslautakunta toteaa positiivisena tietona, että kaikki lääkärivirat ovat täytetty.

8. Sivistystoimen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Wiitaunionin sivistystoimen keskeiset tavoitteet vuosille 2020–2022

1. Etsivä nuorisotyö pyrkii yhdessä toisen asteen oppilaitoksen (lukio ja ammatillinen koulu) kanssa löytämään uusia työllistämis- ja uudelleenkoulutusväyliä nuorille työttömille
2. Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönotto toteutuu ja koulutusta laajennetaan kattamaan koulutoimen ja varhaiskasvatuksen kaikki toimijat.

Sivistystoimi vastaa varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, nuoris-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen sekä kirjastotoiminnan järjestämisestä.

Sivistyslautakunta toimii varhaiskasvatuslain, perusopetuslain, lukiolain, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolainsäädännön mukaisena toimielimenä sekä vapaasta sivistystyöstä ja taiteen perusopetuksesta sekä kirjastotoiminnasta vastaavana toimielimenä. Sivistyslautakunta vastaa sivistyspalveluiden kehittämisestä, talouden seurannasta, organisoinnista, arvioinnista ja valvonnasta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistystoimen toimialan alkuperäinen talousarvio oli 12 038 910 euroa, joka toteutui 197 794 euroa pienempänä ollen 11 841 116 euroa (noin 1,6 prosenttia alle talousarvion)

Sivistystoimen toimialakohtaiset tavoitteet vuodelle 2021

Tilinpäätöksessä selostetun mukaan Wiitaunionin palvelusopimuksen mukaiset sivistystoimen painopistealueet vuodelle 2021 toteutuivat seuraavasti:

- Sivistystoimen palveluja tarkastellaan kokonaisuutena ja aloitetaan kunta- ja kaupunkistrategioihin pohjaavan palvelustrategian laatiminen tavoitteena toimivat, kuntalaisia palvelevat ja kustannustehokkaasti tuotetut palvelut.
- Erityisenä kehittämisalueena on varhaiskasvatus ja lukio.

Sivistystoimen palveluja kokonaisuutena tarkastelevan palvelustrategian laatimista ei aloitettu vuoden 2021 aikana. Varhaiskasvatuksen organisaatiokokeilu käynnistettiin 1.8.2021. Kokeilun tarkoituksena on varautua varhaiskasvatuslain mukaiseen henkilöstörakenteen muutokseen vuoteen 2030 mennessä sekä vahvistaa lähiesihenkilötyötä. Kokeilu jatkuu määraikaisena vuoden 2022 loppuun saakka.

- Viestinnän tehostaminen. Panostamme sekä sisäiseen viestintään että toiminnastamme tiedottamiseen. Yhdenmukaistamme viestintäkanavia.

Viestinnän tärkeyttä on pidetty vuoden aikana esillä toimipaikoissa ja esimiesten tapaamisissa. Maailmanlaajuisesta koronapandemiasta johtuen etäyhteyksien käyttö sekä sisäisissä kokouksissa, että asiakasrajapinnassa on lisääntynyt huomattavasti. Ajankäytön kannalta

viestintä on etäkokousten myötä tehostunut. Sivistystoimen yksiköiden sosiaalisen median tileistä tehtiin kattava kartoitus.

Talousvuosi 2021 oli kokonaisuudessaan onnistunut vaikkakin suuri osa säästyneistä toimintakuluista johtui pandemian aiheuttamista muutoksista toimintaedellytyksissä ja vaikutti näin ollen suoranaisesti kuntalaisten saaman palvelun määrään tai laatuun. Sivistystoimeen kohdistui vuonna 2021 yhteensä 257 761 € talouden tasapainotustoimia, joista 117 700 € Pihtiputaalle ja 140 061 € Viitasaarelle. Tasapainotustoimet toteutuivat pääosin suunnitellusti.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistyslautakunnan toimialan taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Tarkastuslautakunta on huolissaan varhaiskasvatuksessa perhepäivähoitajien riittävydestä ja edellyttää kaupungilta kannustavia toimia, joilla voidaan vastata perhepäivähoitajien tarpeeseen.

9. Teknisen toimen toimialan tavoitteiden toteutuminen

Wiitaunionin teknisentoimen keskeiset tavoitteet vuosille 2020–2022

1. Kuntalaisten hyvinvointia parannetaan
 - Panostamme ensi vuonna toimintaympäristön viihtyisyyteen
2. Johtamisen ja talouden seurannan parantaminen
 - Esimiehiä koulutetaan johtamiskulttuuriin.
 - Talouden seurantaan panostetaan eri tasoilla
3. Elinvoimaa ja avoimuutta
 - Tiedotamme monella eri kanavalla tekemisistämme. Avoimuus kuntalaisia ja työyhteisöä kohtaan. Tavoitteena on tuoda teknisen toimen toimialaa tutuksi kuntalaisille ja lähentää päätöksentekoa lähemmäksi kuntalaisia.
 - Vuoden 2020 aikana tilapalvelun alaisuudessa olevat yritys kiinteistöt siirtyvät tytäryhtiön hallittavaksi. Tytäryhtiö hankkii kiinteistöpalveluita tilapalveluilta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Teknisen toimen toimialan alkuperäinen talousarvio oli 2 360 171 euroa ja lisätalousarvion jälkeen 2 405 171 euroa (menoja lisättiin 45 000 euroa). Toteutuneet kustannukset olivat 3 144 881 euroa ylittäen talousarvion 739 708 eurolla. Talousarvion ylitys oli 30,8 prosenttia.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa, että teknisen toimen toimialan taloudelliset tavoitteet eivät toteutuneet olennaisilta osin suunnitellusti. Talousarviomäärärahan ylitys oli sekä euromääräisesti (739 780 euroa) että prosentuaalisesti (30,8 prosenttia) tarkasteltuna merkittävää. Tarkastuslautakunta korostaa, että lautakunta ja tilivelvollinen virkamies ovat vastuussa talousarvion noudattamisesta. Kuntalain 14.2 § 3. kohdan mukaan *”valtuusto päättää talousarviosta”*. Kuntalain 110.5 §:n mukaan *”Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”*

Viitasaaren hallintosäännön 94 §:n mukaan *”Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.*

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.”

Sisäisen laskutusten käytäntöjä tulee selkeyttää ja tehdä ne järjestelmälliseksi, jotta edellä kuvatuilta talousarvioylityksiltä vältyttäisiin tulevaisuudessa.

Kunnan tehtävä on huolehtia jätehuollon järjestämisestä. Kunta vastaa viime kädessä palvelun tuottamisesta ja laadusta, vaikka palveluita ostettaisiinkin muualta. Viitasaarella jätehuollon organisointi on hyvin sirpaloitunutta, koska toimijoita on useita: Keski-Suomen jätelautakunta, Viitasaaren kaupungin tekninen toimi, Sammakkokangas Oy sekä jätteiden kuljetusyritykset (L&T).

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Kokonaisuus on jätehuollon asiakkaiden kannalta vaikea hahmottaa. Kaupungin tulisi huolehtia siitä, että asiakaspalvelu kuntalaisen ja jätehuollon asiakkaan kannalta on järjestetty sujuvasti niin että on yksi yhteydenottopiste / neuvonta, josta asiat hoidetaan. Tiedottaminen ja kokonaisuudesta on jäänyt vajavaiseksi. Tiedottaminen on kuitenkin erityisen tärkeää hajanaisen järjestelmän sekä jätehuoltolain muutosten takia.

Kokonaisuus on vaikeasti ohjattava päätöksentekijän kannalta. Omistajaohjaukseen tulisi tässä kokonaisuudessa kiinnittää erityistä huomiota. Toimintavuoden aikana esimerkki omistajaohjauksen ongelmista oli jätehuollon palvelutasopäätöksiin liittyvät ratkaisut. Toimintavuoden aikana tekninen toimi päätti edellisen päätöksen mukaisesta aluekeräyspisteiden karsinnasta. Viestintä ja vuorovaikutus keräyspisteiden käyttäjien ja myös päättäjien kanssa oli tässä riittämätöntä.

Jätelautakunta valmisteli uuden palvelutasopäätöksen, jossa aluekeräyspisteitä esitettiin jälleen vähennettäväksi. Asia tuli suoraan kaupunginhallitukseen ilman teknisen lautakunnan valmistelua. Käsittely kaupunginhallituksessa oli aikataulullisesti myöhäistä niin ettei lautakunnan lausuntoa enää ehditty ottaa. Kaupungin kannan muodostus tapahtui niin että vaaleilla valitut päätöksentekijät asetettiin tapahtuneen tosiasian eteen. Valmistelu ei ole antanut riittävästi mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta kannustaa kaupungin johtoa ja teknistä toimea arvioimaan jätehuollon kokonaisuutta, mahdollisuuksia yksinkertaistaa sitä, selkiyttää asiakaspalvelua, tehostaa viestintää ja neuvontaa sekä laatimaan selkeän omistajaohjauksen mallin, jossa päättäjät pysyvät vaikuttamaan jätehuollon linjauksiin.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta toteaa edellisen vuoden tavoin, että tekninen toimi on omalta osaltaan vaikuttanut myönteisesti asukkaiden hyvinvointiin panostamalla vahvasti ulkoalueisiin ja retkeilykohteisiin.

10.Ympäristölautakunnan toimialan tavoitteiden toteutuminen

Wiitaunionin ympäristötoimen keskeiset tavoitteet vuosille 2020–2022

1. Sähköinen asiointi ja sähköiset työkalut
 - Hyödynnetään sähköisiä työkaluja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti
 - Kannustetaan sähköiseen luvanhakuun ja seurataan sähköisen luvanhaun osuuden kehitystä
2. Lainsäädännön osaamisen vahvistaminen ja ammattitaidon ylläpito
 - Seurataan päätösten pysyvyyttä korkeammissa oikeusasteissa
 - Kannustetaan henkilöstöä kouluttautumaan ja raportoidaan koulutusmääristä vuosittain
3. Viestintä ja tiedottaminen
 - Tiedotetaan asiakkaita paremmin, enemmän ja laadukkaasti
4. Yhteistyö
 - Tiivistetään yhteistyötä läheisten yhteistoiminta-alueiden kanssa
5. Henkilöstö
 - Tuetaan henkilöstön jaksamista

1.1.2013 alkaen ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi kuntalain (17.3.1995/365) 77 §:n mukainen lautakunta, jossa on 12 jäsentä. Sopijakunnat ovat Viitasaari, Pihtipudas, Saarijärvi, Karstula, Kinnula, Kyyjärvi, Kannonkoski ja Kivijärvi. Lautakunta toimii Viitasaaren kaupungin organisaatiossa.

Lautakunnan toimialueeseen kuuluu ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonnan ja eläinlääkinnän) järjestäminen kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien (kahdeksan kuntaa) osalta sekä ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan järjestäminen Viitasaaren, Pihtiputaan, Kannonkosken, Kinnulan, Kivijärven ja Kyyjärven (kuusi kuntaa) osalta.

1.1.2018 alkaen lautakunnan nimi on muutettu Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunnaksi ja yhteistoiminta-alueen nimi Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimeksi. Lautakunnan puheenjohtaja valitaan valtuustokausittain vastuukunnan valtuutetuista ja varapuheenjohtaja vuorotellen niistä sopimuskunnista, jotka ovat mukana yhteistoimintasopimuksessa ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan osalta. Varapuheenjohtajakunta vaihtuu aakkosjärjestyksen mukaisesti. Kesällä 2021 alkaneella valtuustokaudella varapuheenjohtajana toimii Kinnulan kunnan edustaja.

Asioiden käsittelyssä oikeus päätöksentekoon rajautuu käsiteltävien asioiden perusteella yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Ympäristölautakunnan jäsenet ja varajäsenet on valittu toimikaudeksi 2021–2025.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ympäristölautakunnan toimialan alkuperäinen talousarvio oli 350 894 euroa, joka toteutui 39 579 euroa suurempana ollen 390 473 euroa (talousarviolitys 11,3 prosenttia). Vuonna

2020 Viitasaaren osalta kustannusten toteutuma oli 203 969 euroa ja 2021 yhteensä 391 497 euroa. Kasvua vuodesta 2020 vuoteen 2021 on 91,9 prosenttia toteutuneissa kustannuksissa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Ympäristötoimen yhteistoimintasopimuksessa on asetettu seuraavat toimialakohtaiset tavoitteet:

- ✓ rakennettavan toimivan organisaation lisäksi kiinnitetään huomiota toimintojen tehostamiseen, henkilö- ja talousresurssien arviointiin sekä sähköisten työmenetelmien kehittämiseen,
- ✓ vaikutetaan edistävasti kuntalaisten viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen ympäristöön vaikuttavin menetelmin,
- ✓ edistetään eläinten hyvinvointia ja eläinsuojelua,
- ✓ kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet turvataan sekä turvataan palvelujen saatavuus ja laatu.

Talousarviossa 2021 ympäristölautakunta asetti seuraavat tavoitteet vuosille 2021–2023:

Sähköinen asiointi ja sähköiset työkalut

- ✓ Hyödynnetään sähköisiä työkaluja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti
- ✓ Kannustetaan sähköiseen luvanhakuun ja seurataan sähköisen luvanhaun osuuden kehitystä

Lainsäädännön osaamisen vahvistaminen ja ammattitaidon ylläpito

- ✓ Seurataan päätösten pysyvyyttä korkeammissa oikeusasteissa
- ✓ Kannustetaan henkilöstöä kouluttautumaan ja raportoidaan koulutusmääristä vuosittain

Viestintä ja tiedottaminen

- ✓ Tiedotetaan asiakkaita paremmin, enemmän ja laadukkaasti

Yhteistyö

- ✓ Tiivistetään yhteistyötä läheisten yhteistoiminta-alueiden kanssa

Henkilöstö

- ✓ Tuetaan henkilöstön jaksamista

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Pihtiputaalle valmistunut eläinlääkärien vastaanotto- ja asemapaikka on asiallinen ja toimiva ja osaltaan poistanut eläinlääkärivajetta.

Koirapotilas hoidon jälkeen. Kuva, Pirjo Nyman

11. Kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutuminen

Viitasaaren kaupunkikonserniin kuuluu neljä tytäryhtiötä ja viisi osakkuusyhtiötä. Lisäksi Viitasaari on jäsenenä kolmessa kuntayhtymässä. Kaupunki pyrkii keskittymään ydintoimintoihinsa sekä tehostamaan pääoman käyttöä.

Konserniohjauksen periaatteet on määritelty konserniohjeessa (Kvalt 12.11.2018) ja hallintosäännössä. Tytäryhtiöille on asetettu vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet. Kaikki tytäryhtiöt asettavat seuraavat tunnusluvut talousarviovuodelle ja raportoivat niistä tilinpäätöksen yhteydessä:

- ✓ Liikevaihto
- ✓ Tilikauden tulos
- ✓ Kaupungin takaukset
- ✓ Omavaraisuusaste
- ✓ Maksuvalmius

Konserniyhtiöiden kanssa jatketaan yhteistyön kehittämistä sekä yhtenäistetään toimintatapoja. Perustavoitteena on mahdollistaa kuntalaisille paremmat palvelut yhdessä konserniyhtiöiden kanssa. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteuttamista ja tuotava kaupungille lisäarvoa toiminnallaan. Konserniyhteisöjen tulee omalla toiminnallaan edistää kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Elinkeinopolitiikkaansa kaupunki toteuttaa omistamansa tytäryhtiön Wiitaseudun Yrityspalvelu Oy:n sekä osakkuusyhteisönsä Witas Oy:n kautta. WYP Oy tarjoaa toimitiloja yrityksille ja kehittämissyhtiö Witas Oy yritysten neuvonta- ja kehittämispalveluita. Kaupungin elinvoimaisuus edellyttää myös toimivia vuokra-asuntomarkkinoita. Tytäryhtiö Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy tarjoaa erilaisia vuokra-asumisen mahdollisuuksia kuntalaisille. Tämän lisäksi kaupungin konsernirakenteessa on kaksi kiinteistöosakeyhtiötä, jotka vastaavat omistamiensa toimitilakiinteistöjensä tehokkaasta käytöstä.

Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Viitasaaren Vuokra-asunnot Oy tarjoaa asiakkailleen kohtuuhintaisia, laadukkaita ja turvallisia asumispalveluja omarahoitteisesti ja kannattavasti.
2. Elinkaarensa lopussa olevat ja myytäväksi kelpaamattomat vuokratalot puretaan suunnitelmakaudella ARA:n purkuavustukset ja kaupungin täydennysavustukset hyödyntäen.
3. Vuokra-asuntojen käyttöastetta parannetaan ja yhtiön talous pidetään vakaana.

Kaupunginhallitus selostaa tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta seuraavasti:

1. Vuokratasossa on pyritty ottamaan huomioon markkinavuokrataso. Kiinteistöjen korjaukset, huolto ja kunnossapito tehdään yhtiön toimesta omana työnä ja ostopalveluna. Yhtiön kannattavuuteen vaikuttaa merkittävästi kulukehitys.

2. Asuntokantaa ja asuntojen määrää tarkkaillaan jatkuvasti. Vuonna 2021 on purettu 4 rivitaloa, yhteensä 14 huoneistoa ja tästä aiheutuvat n. 270 000 euron tasevaikutukset. ARA:n purkuavustukset on myönnetty näille hankkeille maksimin (90 % hyväksytyistä kustannuksista, ns. superpurkuavustus) mukaan ja hankkeille haetaan kaupungin täydennysavustukset (10 % hyväksytyistä kustannuksista).
3. Suhteellinen käyttöaste paranee, kun matalan käyttöasteen vuokratrivitalot on purettu. Vuoden 2021 operatiivinen tuloskehitys on edellisvuotta parempi, mutta tulevat alaskirjaukset saattavat vaikuttaa taseen oman pääoman kehittymiseen negatiivisesti.

Viitaseudun Yrityspalvelu Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Toimivien yritystilojen turvaaminen ja kehittäminen
2. Postitalon uusiokäyttö
3. Tiivis yhteistyö kehittämissyhtiö Witas Oy:n kanssa Viitasaaren yrityselämän kehittämiseksi
4. Yhtiön uuden strategian toimeenpano

Kaupunginhallitus selostaa tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta seuraavasti:

1. Investointeja on toteutettu yritysikiinteistöihin. Korjausvelkaa on lähes jokaiseen rakennukseen ja yritysten kanssa käydään vuoropuhelua tilojen kehittämisestä.
2. Postitalon tiloissa aloitti uutena toimijana digipaja -hanke. Lennätin jatkaa toimintaansa. Postitalon asuntosiiven asuntoja on saneerattu ja saatu vuokrattua.
3. Witas Oy:n yrityskehittäjää on hyödynnetty myös hallitustyöskentelyssä – kutsuttu asiantuntijana myös hallituksen kokouksiin.
4. V. 2020 tehtyä uutta strategiaa on alettu soveltaa panostamalla olemassa oleviin tiloihin.

Keskitien Kauppakiinteistö Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Kiinteistö pidetään mahdollisimman hyvässä kunnossa ja tilat vuokrattuina
2. Yhtiön talous pidetään vakaana

Kaupunginhallitus selostaa tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta seuraavasti:

1. Kiinteistön investoinnit sekä korjaukset on toteutettu suunnitellusti. Kiinteistön kattoremontti v. 2019 rahoitettiin lainalla, jolla on kaupungin omavelkainen takaus ja jota oli 31.12.2021 jäljellä 86 668 €. Kaikki tilat on vuokrattu.

Viitasaaren Koulutuskilntestö Oy

Kaupunginvaltuuston asettamat konsernitavoitteet:

1. Kiinteistön tilojen kunnossapitäminen nykytasolla ja terveellisten sekä turvallisten tilojen tarjoaminen kiinteistössä toimiville vuokralaisille
2. Vuokratilat pidetään tehokkaasti täynnä; uudet vuokralaiset entisten lopettaessa

Kaupunginhallitus selostaa tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta seuraavasti:

1. Kiinteistön vesikatto on korjattu v. 2020 ja tilat on ylläpidetty toimintakunnossa.
2. Tiloja on vuokrattu normaalisti koulutus- varasto- ja toimitiloiksi.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Edellisen vuoden tavoin tarkastuslautakunta toteaa, että Vuokra-asuntojen käyttöaste ja siinä tapahtuneet muutokset ovat keskeinen toiminnan tavoite. Tilikaudella 2021 tavoitteena käyttöasteelle oli asetettu talousarviossa 95 prosenttia ja toteutuma on ollut noin 84 prosenttia.

Lautakunta kehottaa yhtiötä kiinnittämään huomiota huoneistojen markkinavuokratason ja asiakastytyvyyteen.

Vuokra-asuntojen markkinointia tulisi tehostaa vaihtoehtona ruuhkasuomen ahtaaseen ja kalliiseen asumiseen. Etätyömahdollisuutta tulisi korostaa markkinoinnissa. Viitasaarelle muutto ja vuokra-asunnon saatavuus tulisi olla mahdollisimman vaivatonta muuttajille huomioiden eri asunnontarpeet.

Viitasaaren Vuokra-Asunnot Oy:n purkutyömaa Joutsenkujalla. Kuva, Pirjo Nyman

12. Investointiosan toteutuminen

Investoinneissa valtuustoa sitovia erillisiä hankkeita ovat investoinnit, joiden kustannusarvio on 168 187 euroa tai suurempi. Tämä tarkoittaa nimenomaan hankkeen kokonaiskustannuksia siinäkin tapauksessa, että hanke ajoittuu usealle vuodelle ja vuosittain määrärahat alittavat hankerajan. Rajaa pienemmät määrärahat ovat lautakunnan kohdennettavissa.

Tilikautena 2021 investointien alkuperäinen talousarvio oli 3 145 000 euroa, johon haettiin lisämäärärahaa 500 000 euroa. Investointien toteuma yhteensä oli 3 478 643 euroa, joka toteutui 166 357 euroa alle suunnitellun (noin 4,6 % alle talousarvion).

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä asiana, että investointien budjetoinnin tarkkuus on kehittynyt parempaan suuntaan edellisiin vuosiin verrattuna.

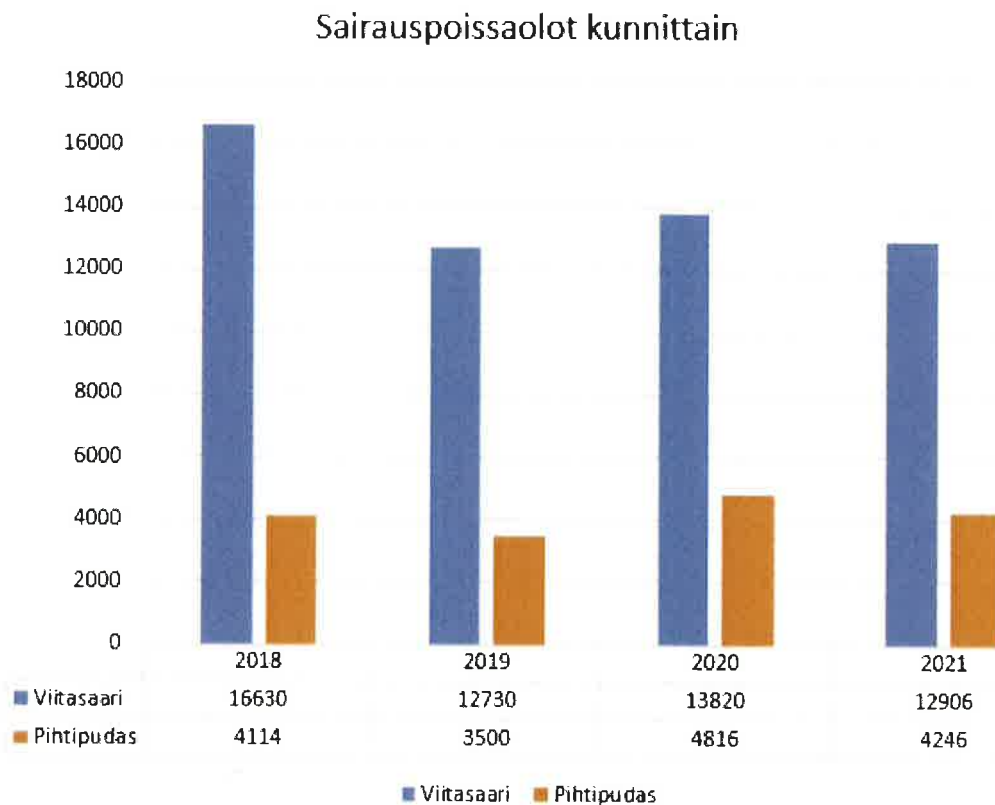

Viitasaaren paloasema. Kuva: Pirjo Nyman 2022

13. Henkilöstö

Vuosi 2021 oli poikkeuksellinen koronapandemian vuoksi. Etätyötä jatkettiin ja sen kokemuksia hyödynnetään jatkossakin. Ammatilliset jatko- ja täydennyskoulutuspäivät vähenivät koronan vuoksi. Lähes kaikki koulutus toteutettiin etänä ja kesto oli alle yhden päivän.

Työntekijöiden keski-ikä on noussut vuosittain, Viitasaarella se oli 44 vuotta. Vuoden aikana eläköityi 11 henkilöä, joista viisi perusturvasta. Vakituksessa työsuhteessa olevista naisia oli 85 prosenttia.

Sairauspoissaolot

Viitasaaren kaupungin koko henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2021 oli 12906 päivää eli 16,9 päivää henkilöä kohti. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 13820 päivää ja 17,7 päivää. Viitasaaren sairauspoissaolojen laskennallinen kustannus (350 euroa / päivä) vuonna 2021 on ollut **4,5 miljoona euroa**.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta esittää edellisen vuoden tavoin huolensa sairauspoissaolojen suuresta määrästä ja edellyttää kaupungin johdolta toimia, esimerkiksi työyhteisön kehittäminen ja johtamisen parantaminen, sairauspoissaolojen määrän alentamiseen. Lautakunta kannustaa pohtimaan keinoja, joilla kunta työnantajana voisi ennalta ehkäistä sairauslomiamia. Ne kuormittavat huomattavasti työtehtäviä hoitamaan jääviä, koska päteviä sijaisia on usein hankala löytää.

Tarkastuslautakunta katsoo, että etätyökäytännöistä poimitaan parhaat kokemukset jatkokon ja kehitetään erityisesti etätyössä johtamista.

Työtapaturmien määrää on saatu viiden vuoden sisään huomattavasti vähennettyä, mutta niistä seuraavien poissaolojen pituus on pidentynyt. V. 2021 kertyi 24 tapaturmasta 559 sairauslomapäivää, kun edellisvuonna niitä oli 22 tapaturmasta 277 sairauslomapäivää. Peräti 95 prosenttia työtapaturmista tapahtuu työmatkoilla.

14. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja johtopäätöksistä (tarkastuslautakunnan kannanotto) kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2022 lokakuun valtuuston kokouksessa.

15. Allekirjoitukset

Viitasaarella 25. päivänä toukokuuta 2022

Eija Körkkö-Närhi,
puheenjohtaja

Seppo Pietiläinen
varapuheenjohtaja

Joni Kinnunen
jäsen

Pirjo Nyman
jäsen

Timo Hämäläinen
jäsen

Rauno Glad
jäsen

Kristiina Ranta
jäsen